

Конференція на Тиждень Виховання 2020*«Дім вдома: Прийняття, відчуття безпеки, довіра»**Вступ*

1. Напевно, у кожного з нас є свої, дуже особисті, асоціації зі словом «дім». Для когось це буде прекрасною подією його життя. Для іншого це означає улюблене місце, де він виріс. Для інших це може бути пам'ять про стосунки з близькими людьми. І хоча події чи місця, безперечно, є чимось важливим, ми відчуваємо десь себе як вдома, насамперед завдяки тому, як нас приймають люди навколо нас. Схоже, що у переживанні домашньої атмосфери відіграють особливу роль три реалії: прийняття, безпека та довіра.

Прийняття

2. Варто звернути увагу на надзвичайно важливий момент після зачаття Ісуса в утробі Марії. Коли Йосип, з яким була заручена Марія, дізнається, що Вона перебуває в благословенному стані, він вирішує залишити її. Це було пов'язано з єврейськими правилами та звичаями. Таким чином Йосип мав можливість не лише зберегти свою честь, але й певним чином захистити Марію. І саме у той час уві сні він бачив ангела, який заохочував його безстрашно прийняти Марію та її Дитину додому. Слідуючи цьому внутрішньому натхненню, Йосип вирішив, що він піклуватиметься і про Дружину, і про Дитину, яка почала жити під впливом Святого Духа. Завдяки рішенням Йосипа, Марія та Ісус знайшли власний дім. Можна сказати, що в серці Йосипа знайшлося місце, де їх приймали і полюбили.

3. У кожного з нас є своя унікальна історія. Напевно, більшість з нас були очікуваною і бажаною дитиною. І наше зачаття, і наш прихід у цей світ наповнили наших батьків радістю. Їх рідні та друзі також брали участь у їхній радості. Сьогодні ми несемо цю радість своїх батьків, адже ми можемо насолоджуватися собою і впевнено ходити по життю. Прийняття нашими батьками було важливим для нас не тільки при зачатті та народженні. Також потім, коли воно могло виражатися у словах, які надають нам заохочення та підтримку, у готовності допомогти, але не виконанні за нас наших обов'язків, в жестах зичливості, добрих обіймах та поцілунках. Те, що ми їм важливі, ми могли зрозуміти завдяки часу, який вони присвятили нам та наполегливій праці, щоб забезпечити нам необхідні ресурси для гідного життя та освіти.

Варто все хороше, отримане від наших батьків, побачити, оцінити, насолодитися ним і вміти їм знову подякувати!

4. Однак ми усвідомлюємо, що далеко не кожен пройшов своє дитинство та юність таким чином. На жаль, багато дітей народилося неначе випадково. Їх не тільки не очікували, але для мами і тата вони були неприємним сюрпризом, який часто швидко змінював їхні життєві плани. Іноді під впливом інформації про зачатку дитину було прийняте рішення про весілля, яке, можливо, ніколи б не сталося, якби не факт вагітності. Іноді не всім нашим братам та сестрам пощастило народитися в цьому світі. Деякі з них були позбавлені життя ще в утробі матері. І хоча нас батьки прийняли, але усвідомлення того, що не всім нашим братам та сестрам пощастило народитись, може стати важким тягарем для нашого майбутнього.

У когось із нас може виникнути відчуття, що наші батьки ніколи не мали для нас часу, і тому ми переконані, що самі не маємо реальної цінності. Особливо болісним може бути як тривала відсутність батьків вдома, так і досвід розпаду їх шлюбу.

Хтось міг не почути жодного доброго слова від батьків. Похвала і захоплення сином чи дочкою ніколи не звучали в їхньому домі. Навпаки, єдиним спогадом дитинства може бути постійне нарікання батьків, постійна критика, їхнє незадоволення усім, приниження словами чи тотальна байдужість, ніби нас просто не було.

5. Брак прийняття мамою і татом - це наша реальна втрата. Той, хто не пережив прийняття у своєму житті, був позбавлений добра, якого по справедливості міг очікувати. Тому не дивно, що гнів і почуття несправедливості можуть народитися в моєму серці при згадці про дім. Не дивно, що хочеться втекти, ніби зникнути з цього світу, бо мене ніхто не помітив. Не дивують різні руйнівні дії, ні екстремальні форми поведінки, які б хоч на мить показали світу, що я однак є. Зрештою, не дивно, що можу боятись шлюбу та мати власних дітей, бо не знаю, чи не повторюватиму занедбань власних батьків.

6. При усвідомленні втрати, якої ми зазнали в дитинстві та юності, ми не засуджені на нещасне і втрачене життя. Радість, творчість, любов та бажання прекрасного життя нам ще доступні. Що ми можемо зробити для того, щоб рани від непростого загоїлися в нашому серці? Варто зазначити дві основні речі. Перша - усвідомити понесені збитки та просто оплатити їх. Це означає сміливо подивитись на своє життя, щоб побачити те, чого я не отримав від батьків, хоча вони могли робити все, що для них було можливе, визнати свою відсутність, і пережити смуток, оплакуючи, що цей втрачений час дитинства вже не можна повернути. Завдяки цьому ми примиряємося зі своїм минулим.

7. Другий крок, який дозволить нам сьогодні жити добре і дасть надію на майбутнє, - це усвідомлення надзвичайно простого факту: Бог любить мене. Він хотів мене перед створенням світу, і Він був тим, хто разом з усіма ангелами з нетерпінням чекав мого зачаття та народження. Бог, як найчутливіша Мама і найвірніший Тато, супроводжував мене в кожному мить мого життя, не залишаючи ні на хвилину. Для Нього я найкрасивіший і наймудріший. Він є гарантом мого щастя і з Ним все є можливим. І Він не може дочекатися того моменту, коли я прийду до Нього назавжди, бо мій дім на небі готовий.

Відчуття безпеки

8. Читаючи Євангеліє, ми бачимо, що Йосип не лише прийняв Марію та Ісуса, але й зробив усе можливе для їх безпеки. Це означало готовність відмовитись від звичного способу життя, разом втекти в чужу країну, можливо втратити добре ім'я серед друзів, а також ризикувати власним життям. Турбота про безпеку близьких людей проявлялася не лише у захисті від небезпеки, а й у відданості наполегливій праці, щоб забезпечити близьких потрібними ресурсами. Надзвичайно важливим проявом турботи Йосипа за безпеку Дружини та Її Сина була тісна співпраця з Богом. Йосип, бачачи свої обмеження та безсилля, дозволяє Богу вести себе, вважаючи, що Він є тим, хто може краще про все подбати. Завдяки цьому навіть у бідній вифлеємській стайні кожен міг почувати себе як вдома.

9. У контексті історії Сім'ї з Назарету варто врахувати, що більшість із нас може жити на території, де немає війни чи кривавих переслідувань. Важливо також, щоб ми з вдячністю подивилися на тих, завдяки кому нам є що їсти, що одягати та де жити. У нас є можливість вчитися та розвивати свої таланти. Все це справжнє благо, яке ми отримуємо від інших, адже більшість з нас не працює самотужки і не змогла б заробляти на життя. Всі ці матеріальні елементи дозволяють нам відчувати себе більш захищеними. Хоча, звичайно, ми добре знаємо, що наше почуття безпеки ґрунтується насамперед на присутності людей, які нас люблять, вірних, терплячих та готових до примирення. Тож ми можемо цінувати тих, хто щодня з нами. Насолоджуймося тим, що ми можемо просто побути разом, підтримувати один одного, допомагати один одному і дарувати один одному відчуття безпечного дому.

10. Однак досвід деяких з нас, може, відрізняється від цих хороших прикладів. Іноді дім асоціюється з місцем, де не лише бракує безпеки, а й де нашому життю, гідності та можливості розвитку серйозно загрожують. Здається, щоденні загрози пов'язані щонайменше з двома сферами життя: алкогольною залежністю, яка часто пов'язана з вербальним та фізичним насильством, та сексуальне насильство. Зазвичай це теми, про які

ти ніколи ні з ким не розмовляєш. Однак, якщо зберігати ці болючі переживання в таємниці, вони продовжуватимуться і приносять ще більше зла.

11. У контексті цих загроз видається необхідним викласти кілька основних положень. Існування будь-якого насильства вдома - це ненормально. Само по собі насильство є чимось поганим, оскільки воно не тільки руйнує стосунки між людьми і не дозволяє любові розвиватися, але може завдати нам справжніх фізичних ран. Атмосфера насильства гальмує розвиток молодого людини і може негативно впливати на все її життя. Ось чому варто зробити все можливе, щоб втекти від людей, які є для нас загрозою, якщо їхнього насильства не вдається зупинити.

12. Діти та підлітки не повинні налагоджувати стосунки між членами сім'ї. Це завдання перевищує їхні можливості, тому вони не повинні брати його на себе. Діти також не в змозі допомогти своїм батькам подолати їхню залежність. Важливо також, щоб діти не брали на себе відповідальність за атмосферу вдома. Особливо важливо не звинувачувати себе у тому, що сталося у випадку сексуального насильства з боку когось зі старших.

13. Зрештою, кожен, хто зазнав або зазнає фізичного чи сексуального насильства, повинен спробувати звернутися за допомогою до людей та установ, які можуть допомогти. Йдеться не лише про те, щоб припинити зло чи покарати кривдника, але щоб, подбати про своє фізичне та психічне здоров'я. Ми маємо право на гідні людини життєві умови та турботу про власну безпеку.

Довіра

14. Третя реальність, яка створює відчуття дому, - це довіра. Євангеліє представляє це прекрасно. Батьки Ісуса, повертаючись з паломництва до Єрусалиму, дають Йому зникнути з поля зору на цілий день, бо Вони довіряють Йому. Хоча Ісусу на той час лише дванадцять, Його Батьки впевнені, що Він обійдеться без Них і не буде робити дурниць. І навіть коли Вони гублять Його на три дні, знайшовши Ісуса в храмі, не сварять Його, бо довіряють Його поясненням і тому, що Він обрав більше добро, ніж Вони могли собі уявити. У той же час ми бачимо, що Ісус не боїться самотності та не ховається від Батьків, бо довіряє Їхній любові та мудрості. Ісус глибоко переконаний, що Він може бути цілковито відкритим і щирим з Марією та Йосипом.

15. Довіра будується на правді та любові. Коли я бачу, що хтось справжній переді мною, тобто, наприклад, виконує те, що обіцяю, я можу йому довіряти. Коли я бачу, що хтось із любові до мене дбає про моє благо, то можу йому довіряти навіть тоді, коли не розумію його поведінки, бо знаю, що він хоче мого блага. Довіра, яку я відчуваю вдома, дозволяє мені як літати високо, так і занурюватися у найглибші води, бо я знаю, що мої близькі люди дбають про мене і не дадуть мені померти. Довіра дозволяє мені спокійно повертатися додому навіть з найвіддаленішої експедиції, адже я знаю, що там мене чекають і завжди приймуть добрим словом. Незалежно від того, що я зробив, маю довіру блудного сина, який ніколи не забув свого дому. Тому варто звернути увагу на скарб, який нам подарували наші батьки, і намагатися не втратити в них довіру до себе.

16. Здається, найбільше, що руйнує нашу довіру - це брехня і невірність. Брехня може виражатися по-різному. Це може бути просто сказана неправда. Якщо комусь колись збрехали, то він вже не знає, чи наступні слова, які він почує, - це правда чи брехня. Ось чому він перестає довіряти. Але це також може бути ставлення, в якому життя батьків відрізняється від їхніх слів. Вони змушують нас щось робити, але самі цього не роблять. Називають себе християнами, але не живуть згідно з Євангелієм. Їх життя стає однією великою брехнею в наших очах. Ззовні видно приємний пакет, а всередині - гниль. Таким чином ми можемо втратити інтерес до всього, чого батьки навчають нас словами. І так, наприклад, християнство стане лише лицемірною грою для людських очей.

17. Наша довіра руйнується також невірністю. Коли хтось обіцяв любов до кінця життя, а раптом нас зраджує і кидає. Коли хтось пообіцяв нам допомогти, а потім не помітив, що

я не можу впоратися. Коли хтось обіцяв бути зі мною, а інші справи чи люди виявилися для нього важливішими за мене. Коли мої таємниці мали залишатися між нами, а потім виявляється, що всі їх знають і ще використовують проти мене. Досвід браку вірності веде до того, що ми закриваємось і більше не хочемо спілкуватися з іншими. Ми входимо в ізоляцію, яка з часом вбиває в нас любов. Ми втрачаємо відчуття своєї цінності. Ризик знову довіритися комусь стає занадто важким. Дім перестає бути домом. Він стає чужим місцем.

18. Варто пам'ятати, що довіра - це велика і необхідна для життя цінність. І в той же час, що ми є людьми, схильними до помилок. Тому почніть з побудови довіри до себе. Спробуй прийняти себе в правді, з усіма плюсами і мінусами, які помічаєш. І будь вірним собі. Навіть коли робиш велику дурницю, не переставай бути добрим і дбайливим до себе.

Варто також не втрачати сміливості зробити ще одну спробу вибудувати довірливі стосунки, пам'ятаючи, щоб залишитися перед собою в правді та вірності. Любов має мужність бути зраненою. І вона має сили прощати і просити вибачення.

Якщо наші близькі не готові відповісти на наше бажання бути почутими і прийнятими, то варто шукати інших зрілих людей, які будуть готові дати нам час і допомогу. Видобуття з себе на денне світло таємниці, яку ми носимо у собі, під час щирої розмови з іншою людиною, дуже часто приносить нам полегшення. Погляд на власну проблему при світлі дня дозволяє зрозуміти, як її вирішити.

Закінчення

19. Останні тижні, коли ми переживали карантин, дозволили нам проводити більше часу вдома з батьками, братами та сестрами. Цей час був гарною нагодою усвідомити все те добро, яке Бог дає нам через наших близьких. Але також, безперечно, ми змогли краще побачити власні та чужі обмеження. Це також цінне відкриття. Бачачи реальну ситуацію, усвідомлюючи всі плюси і мінуси, ми можемо легко розрізнити, як краще прийняти себе, дбати про свою безпеку і будувати довірливі стосунки з іншими та з собою. Завдяки цьому ми ще більше зможемо відчувати себе як вдома.

о. Якуб Гонцяж ОР